

e de consa-

unhef bedoelde  
goeder trouw,  
— te laat —  
catechiseeren,  
s zijn, en toch  
geordende ka-  
zeg het met  
tusschen „ka-  
tomie.

t anderen. De  
en, dat zij  
van kanaal

itutairleer

verd getrokken,  
nzet hebben:  
niet ontnemen  
en ervan — al  
de voorwaar-  
epaalde kanaal  
rijwillig.  
ide processen,  
er iets anders

die in de lijn  
schrijven, en  
ben, welke tot  
roepen wa-  
rk. En dat ze  
nemen door —

canalengravers)  
van de graaf-  
men, vormden  
open, en zetten  
graven.

of ze schreven  
„Geest“. En  
en tegen „let-  
blad uit, dat  
n sturen brief-  
in blad, waarin  
orstaan, vooral  
moet. Precies  
n leiders doen,  
erker te kunnen  
als een nieuwe  
preken roerend  
vóór het drin-

breken. Zooals  
en. Ze werden  
itten straks van  
en heute seiner  
r eeuwen na

graven wil, die  
werk wordt  
et.  
Hij wáter; en

K. S.

wat ik in het  
en geleden op-  
or ons van de  
t looneel“, stel-  
op, dat slechts  
iden brengt, die  
iderwijs, diaco-  
nseerde daarop  
te moeten zeg-  
el juist is. Men  
sichen, dat zij  
penmaal erkend  
zer, ons leven  
ronging van de  
dt, of niet be-  
inkrijk.

Ik denk maar  
an den vragen-  
gelingsblad, die  
e niet moe wor-  
heidene vragers  
ag een christen  
edie, en behoort  
stóvast het ant-  
alles, wat een  
mag niets, wat  
zit achter dit  
; maar het ant-

en eenvoud zóó  
k, waarover de  
er niet op kun-  
zending betaalt,  
e lager en hoe-  
ovoort. Maar de  
jaar zóó goed  
ping heeft, om  
gaard en twee  
ders wijngaard,  
ander laat het

liggen. Dus moet de laatste overbelast worden. Hij moet de onbetaalde rekeningen van den eerste betalen, want hij mag niet zijn vader laten berooven, voorzover n.l. hij zelf in staat is. Hem weer te geven uit zijn eigen hand, wat de andere zoon den Vader onthield. Daarom zijn de penningen, die de krentewerger en de bakker van dr. Kuiper's „kleine luyden“ — men weet, dat er over gespot is in deze termen ongeveer — afdragen voor zending, hooger onderwijs en lager onderwijs, waarin Gods naam erkend wordt, inderdaad een zwaarder offer, dan hij zich zou moeten getroosten, als anderen mee-offerden, of als het getal der gewilligen grooter was.

De „kinderen der wereld“ begrijpen dat niet, en wij zelf ook niet altijd. Wie er oog voor krijgt, heeft niet den moed meer, de kwesties van vermaak, spel, vacantie, rust, kunst, levensgenot, zelfcultuur, enz. aan de orde te stellen op zóó'n manier, dat men doet, alsof de Vader der geesten louter willige zonen had. Wij zullen nu eenmaal harder moeten werken, en zwaarder belasting moeten opbrengen, omdat de leegloopers in Gods wereld zoo veel zijn. Onze extra belasting in Gods rijk opbrengen, dat wordt onze eer, als wij bewust de wereld God zien berooven, en voor haar willen „opbrengen“, opdat het „werk des Vaders“ niet gehinderd worde. „Zoo zijn dan de zonen vrij“, zegt Christus. Dat is hun erfrecht.

Maar opdat wij voor hun val niet mee verantwoordelijk worden, voegt Hij er aan toe, daarom moeten de zonen betalen. En straks dubbel betalen. Dat is de praktijk.

K. S.

#### Moeten dit onze gereformeerde voormannen worden?

Zoo vroeg De Wekker (chr. geref.) onlangs, in verband met een feestviering van een studenten-gemeenschap, waartoe behalve leden der gereformeerde kerken, ook leden van de hervormde en van de chr. geref. kerk, soms zelfs darbisten, behooren. Ook leden van de groep-Kersten.

Het is mij eens overkomen, dat De Wekker, toen ik van een „chr. geref. student“ sprak, publiek schreef, dat het chr. geref. volk daarbij aan geen andere schepselen dacht, dan aan die, welke te Apeldoorn opgeleid worden voor het predikantschap bij de chr. geref. kerk.

Na deze publicatie zal ik wel geen gevaar loopen, van misduiding verdacht te worden, als ik onderstel, dat de Wekker-lezers, bij het peinzend over de in den titel door De Wekker gestelde vraag, gelijk ze die treffen in hun blad, speciaal aan leden van de Geref. Kerken denken.

Het kan dus zijn nut hebben, De Wekker aan te vullen met de opmerking: dat De Wekker pas duidelijk voor eigen lezers wezen zou, als er stond: moeten dit de voorgangers worden in de geref. kerken, hervormde kerk, darbisten, geref. gemeenten (ds. Kersten) en — de chr. geref. kerk?

Over de vraag zelf spreken we nu niet meer natuurlijk.

K. S.

#### Een amerikaansche stem over het Congres van Londen.

Onze lezers herinneren zich, wat over het angekondigde congres te Londen geschreven is, door prof. Grosheide, daarna door mij, vervolgens door dr. v. Lonkhuyzen. Diens opvatting, kenbaar uit het toen opgenomen artikel, werd sinds bevestigd door het in de dagbladen opgenomen programma, en thans door wat dr. H. Beets (Grand Rapids) opmerkt in „De Heidenwereld“ (no. 419):

„Men moet zich echter niet te veel van dat Congres voorstellen. Naar wij begrijpen is 'leemvondig de Jaarvergadering der Sovereign Grace Union. En die Union is wel wat eenzijdig. Zoowel in de richting van de Geref. gemeenten bovengenoemd?“ (hiermee bedoelt dr. Beets de groep-Kersten, ten onzent). Dr. Beets schreef blijkbaar, vóórdat hij dr. v. L.'s artikel in ons blad had kunnen opmerken.

K. S.

## ZENDING EN EVANGELISATIE

Evangelisatie-motieven uit de werken van  
Mevrouw Bosboom-Toussaint.

Alles tevergeefs!

II.

Van Aelst had Geertje zitten aanhooren met zeker verbeterd ongeduld. Hij was haar onafgevend blijven aanzien, alsof hij bezig was een studie te maken van haar physionomie. Glimlachend, wees hij met spotternij haar woorden af.

„Eerzame en welwijze Geertje Pieters! gij zult mij, hoop ik, getuigenis geven, dat ik naar uw sermoenen heb zitten luisteren met de aandacht van mijn catechisatiejaren, en ik ben ten volle overtuigd, dat gij een uitnemende theologante zijt, en een bekwaame doctoresse voor dezulken die aan

zielskwalen lijden en tevens met zwakke hersenen zijn bezocht....“

„Maar mijn beste meester Willem!“ viel Geertje in, half geërgerd half droevig. „daar is hier ganschelijk geen kwestie van theologie; wat ik zeide raakt der ziele dierbaarste belangen.“

„De mijne zal u dan toch niet dierbaarder zijn dan zij mij zelf is.“ viel hij in met koude ironie; „en nu.... ik ontsla u van alle zorg en moeite te dier behoefte; ik verlang alleen van u dat gij mij zult informeerden van 'tgeen uw voormalige meesteres belangt.“

Geertje overhandigde hem nu een pakje, bevattende de vermaking, die zij aan van Aelst had nagelaten. Met gejaagde hand werd het door hem geopend. 't Was een dagboek, het dagboek van Maria van Oosterwijk, met het opschrift: Dagboek van zijn proefjaar.

Inplaats van het kalm en aandachtig te lezen, bladerde hij er alleen wat in rond, met bevend zenuwachtigen vingergreep de pagina's omslaande, eindelijk, bij de laatste bladzijde, schudde hij het hoofd en fronste de wenkbrauwen, en sloeg daarop het boek weer dicht, het van zich schuivende als met zekeren onwil, terwijl hij tot Geertje zeide:

„Daar komen wel wat veel bijbeltermen en schriftuurplaatsen in, die het voor mij onverstaanbaar en ongenietbaar maken.“

Toen hij durfde verklaren, hoe de inhoud van het dagboek getuigde dat Maria's hoofd in verwarring gebracht en zij tot ziekelijke dweeperij vervallen was, schudde Geertje het hoofd met onverholen misnoegen. Zij sloeg als in smartelijke verbazing de handen ineën, terwijl haar zwarte oogen fonkelden van verontwaardiging.

„Meester Willem, meester Willem, meester Willem, hoe kunt gij zoo van de juffrouw spreken, en nog zeggen, dat zij u lief is geweest.... Wel verre van verward of bekrompen te zijn geworden op het laatst van haar leven, zooals gij schijnt te onderstellen, is zij frisch en helder van hoofd gebleven tot in de uiterste ure; ik heb het u immers meegedeeld, hoe zij zacht en kalm is ingeslapen met een glimlach op de lippen en een gebed in het hart.... hebt gij dat dan niet verstaan?“

„Och jawel, die simpelheid van 'tgeleefde, die geestdrijvende overspanning die ze gebed noemen, schijnt dat vermogen te hebben de luiden zoetelijk om te voeren in hersenschimmen, waarbij ze al dommelend het leven verlaten zonder de doods-vreze te kennen. Ik heb dat meer hooren zeggen.“

„Dat is dan een bedwelmeling die wel lang aanhoudt, want de juffrouw heeft er mee geleefd en gewerkt sinds ik haar heb gekend, en dat is van haar twintigste jaar tot in de zestig! en in de laatste maanden toen zij al teeder en zwakker werd en het duidelijk voelde, dat zij de hutte der sterfelijkheid ging afleggen, had zij nog de kloekheid van geest om met mij alles te bespreken van wat zij wilde dat bij haar sterven en na haar dood zoude geschieden — een zulke toestand is door de luiden, die gezond Hollandsch spreken en verstaan nimmer beschreven geworden als een staat van bedwelmeling, verwarring of geestdrijverij.“

Wat verder tuaschen hem heiden verwisseld werd, toont op ontzettende wijze, welke argumenten, voorwendsels en uitvluchten personen van dit gehalte in den regel aangrijpen, om zich van den voor hen lastigen aandrang te ontslaan. Zij verweren zich veelal met dwaze taal en ongerijmde beschuldigingen tegen de zoogenaamde „fijnen“.

Het leven van „wilde Willem“ werd, terwijl hij pochte op zijn geld en praalde met zijn schatten, innerlijk hoe langer hoe killer en kouder. Vol holle onbevredigdheid, was hij naar Delft teruggekeerd, om, zooals hij het noemde, nog wat goed te maken, van wat hij in zijn jeugd misdaan had. Doch al zijn voornemens waren niets dan grisaards-fantasieën, die uiteenspaten als de zeepbellen der kindsheid bij de aanraking der werkelijkheid. De bloemschilderes, die hij den rug toegekeerd had, was reeds vijf jaar overleden. Hier viel dus niets meer goed te maken. En de familie, welke hij door zedeloze daden diep had gegriefd, weigerde het bloedgeld, dat hij hooghartig wilde offereeren, aan te nemen.

Gramstorig de onmacht verwenschend, dat hij met zijn geld niet eens kon doen, wat hij wilde, boog hij het hoofd en het als in zijn handen verbergend, mompelde hij halfloos: „Ja, ja! zij heeft gelijk, maar al te zeer gelijk; ik ben ellendig!“

Met den ernst van een diep mededoogen sprak Geertje: „Als gij u dus gevoelt, moet gij toch behoefte hebben aan de lufenis, die gij nu afwijst, dan zult gij eenmaal behoefte gevoelen aan hetgeen gij nu roekeloos bespot. Och, waarom wilt gij niet aannemen wat u nu nog ten goede zou kunnen komen?“

„Wat zou mij nog ten goede kunnen komen?“ riep hij, het hoofd opheffende en naar haar opziende met de verbittering der uiterste moedeloosheid.... „O Geertje Pieters, Geertje Pieters! gij kunt niet raden wat ik tors onder dit blinkende statiegewaad, waarmee ik mijn ellende omkleed.“

Weldra trok hij af, de ongelukkige. Ofschoon hij het gezelschap der menschen haatte, toch moest hij, om zichzelf te ontvluchten, zich werpen te midden van hun rumoer. Hij koerde zich af van die het wel met hem meenden, altijd onringd en

achtervolgd door zijn bedienden, „lage knechtelijke zielen, aan hem gehecht, zooals de landman gehecht is aan de koe, die hem van melk en boter voorziet“.

Schrik contrast met de liefdevolle vrouwengestalten, die zijn geld afwezen, doch met niet aflatende trouw steeds het goede voor hem bedoelden en zochten.

Zelfs toen zij gehoord hadden, dat hij zijns weegs was gegaan, om aan uitspattingen met jonge bentgenooten zich over te geven, lieten zij hem nog niet los. Zij hadden alle steeds gepoogd tot zijn terechtbrenging, maar helaas, zonder te slagen. Wat zij ook zeiden, vermaanden, verzekerden, de ongelukkige bleek niet meer in staat de diepste betekenis er ook maar eenigszins van te verstaan. „Wie den weg der verharding kiest boven dien der boetvaardigheid, kan het er ontzettend ver in brengen“. Wilde Willem was voor iederen geestelijken indruk ten eenenmale onvatbaar geworden. Elke gedachte aan godsdienst had hij verdrongen. Oud-wijvenpraat was het hem en anders niet. Iedere klopping van zijn geweten dempte hij. „Wat zal men zich de korte levensdagen, die er nog resten, bang en lastig maken, voor hetgeen ondersteld wordt na dezen te zullen gebeuren, en waarop niemand met zekerheid iets weet te zeggen“.

‘t Was dus alles tevergeefs.

Heemstede.

J. P. TAZELAAR.

## RONDOM HET ZAKENLEVEN

Speculatie.

IV.

c. Wij komen thans tot een zeer belangrijk punt. De vraag is onder de oogen te zien, of de speculatie-handel zal trachten een normaal, zoo rustig mogelijk bedrijf te zijn, zooals b.v. winkeliers geen beter leven kunnen hebben dan bij vaste goederen-prijzen, dan wel of het wezen van de speculatie dwingt tot het forceeren van prijsbewegingen, liefst zoo heftig mogelijk, om op deze wijze wat men dan noemt een slag te kunnen slaan. Het laatste is heel sterk beweerd in de volgende woorden:

„Dientengevolge bestaat voor de speculatie niet alleen de verleiding maar om zoo te zeggen de behoefte, uit zucht tot zelfbehoud, de markt nooit tot rust te laten komen. Dat dit geen theoretische deductie, maar in werkelijkheid de praktijk is, is een ieder bekend, die niet uit vooringenomenheid zichzelf dit inzicht beneemt.“<sup>1)</sup>

Men gevoelt dat, mocht deze uitspraak juist zijn, de speculatie een heel leelijk merk ingebrand is.

De even geciteerde uitspraak laat eigenlijk geen tegenspraak toe aan wie bevreesd is van „vooringenomenheid“ beschuldigd te worden. Maar de man, die deze stoute bewering heeft gedaan, gaat ten slotte ook uit van een onbewezen en ook niet te bewijzen stelling. Al hetgeen hij aanvoert moge op zichzelf een interessant betoog zijn, doch dat betoog heeft nog niet de bewijzen geleverd van wat hij als de werkelijkheid van de praktijk wil stellen. Hij komt trouwens op dezelfde bladzijde, waarop de evengenoemde bewering staat, met zichzelf in tegenspraak, wanneer hij beweert, dat verzekeraar en verzekerde persé tegenover elkander staan. Deze bewering moet dienen ter adstructie van de reeds geciteerde uitspraak ten aanzien van het streven der speculatie. Afgezien van de vraag, of inderdaad de twee begrippen speculatie en assurantie in het betoog van dezen schrijver zijn te vergelijken, de praktijk reeds weersprekt hem, wanneer men ziet hoeveel groote ondernemingen in het nemen van z.g. „eigen risico“ de functie van assurateur en geassureerde vereenigen, terwijl het bovendien in strijd is met ons algemeen gevoel, te beweren dat de verzekerde, als zodanig, immer staat tegenover den verzekeraar. Men zou met meer recht kunnen spreken van een coöperatie met, als regel, uitgesloten aansprakelijkheid der verzekerden. De geciteerde uitspraak is dan ook onmogelijk te verzoenen met de conclusies, die deze schrijver aan het einde van dit hoofdstuk noemt.<sup>2)</sup>

Natuurlijk moet men toegeven (men zou zijn oogen wel dubbel moeten bedekken om dit niet te hebben gezien), dat in het (inter)nationale speculatiebedrijf soms machinaties optreden, die prijsveranderingen forceeren, welke niet een noodzakelijk gevolg behoeven te wezen van de beweging van het artikel zelf. Doch is nu door het wan-gedrag van enkelen geteekend het normale gedrag van de meesten? Het gaat om de vraag, of elke speculant haakt en hijgt en drijft naar heftige prijs-schommelingen. Wij meenen, dat op deze vraag een ontkennend antwoord moet worden gegeven. Men behoeft en verwacht natuurlijk een prijsverloop, waardoor men zich een zekere winst mogelijk maakt ziet, doch de verbintenissen, die een speculant gewoonlijk aangaat, zijn zoo omvangrijk, dat

<sup>1)</sup> Oswald v. Nell-Breuning S. J., t.a.p. blz. 168.

<sup>2)</sup> Zie blz. 188 van het genoemde werk.

hij persoonlijk al te veel waagt om nu te staan naar een beweging, die hem voortdurend in de grootste spanning en onrust moet doen verkeren.

Er zijn dan ook talrijke speculanten, die inderdaad niets liever hebben dan een normale ontwikkeling van het verkeer en van zijn behoeften. Natuurlijk is ook deze bewering niet met cijfers en feiten te bewijzen. Evenwel moet hiertegen worden opgevoerd, dat men door den uiterlijken schijn van groote prijsschommelingen en door de wetenschap, dat enkele van zulke schommelingen kunstmatig zijn verwekt, moet concluderen tot een regel voor het geheel en voor alle tijden. Toegegeven moet worden, dat een mogelijkheid van zulke machinaties altijd blijft bestaan. Zelfs moet worden toegegeven, dat het waarschijnlijk is, dat er onder de vele speculanten steeds eenige kunnen wezen, die op grond van hun bijzondere posities naar zulk een schokkend markt-verloop streven. Maar zij, die van zulke machinaties een misbruik zouden maken, menschen dus, waarvan men zou kunnen zeggen, dat zij speculatie in de speculatie voeren, voelen zeer goed, dat zij in zulk een beroep toch nimmer de alles beheerschende factor kunnen zijn. Heel dikwijls toch mislukte hun machinatie, omdat er onbekende tegenwerkende invloeden bezig zijn, invloeden van groepen, die, ook zondigende tegen de regels van gezonde, normale speculatie, machinaties ondernemen, die gaan in een richting, tegengesteld aan die van een andere groep. Dat met die kans van in andere richting gaande operaties steeds rekening moet worden gehouden, zijn alle misbruikers van speculatie zich terdege bewust, en daarom is het onjuist te stellen, dat de speculatie zelf beperkt moet zijn tot en slechts zou kunnen bestaan in zulke, vanuit breed economisch gezichtspunt gezien, nuttelooze, ja schadelijke handelingen.

De geciteerde bewering is even onjuist als deze, dat het bestaan van zelfstandige naties MOET voeren tot chauvinisme en oorlogen.

In dit verband kunnen wij spreken over enkele verschijnselen van de laatste tientallen jaren, waarvan men mede een tempering van het evenbedoelde misbruik heeft gehoopt. Wij bedoelen thans de aansluiting van verschillende personen, hetzij betrokken bij de productie, hetzij gevestigd in den tusschenhandel, die in samenwerking een middel zien om elkander tegen te houden van allerlei onbezonnen stappen en zoo te komen tot een regularisatie van hun bedrijven. Ook de trusts, zoowel de z.g. horizontale als de verticale trusts, zijn mede aan dit verschijnsel verwant.

Men heeft van dit streven naar aansluiting veel kwaads gezegd en — laten wij bekennen — van meer dan één toepassing ook terecht gezegd. Men heeft o.a. gewezen op het harteloze beperken van den toevoer van helgeen voor de consumptie toch geschikt was. Men heeft vooral bezwaar aantekend, en terecht, tegen de vernietiging van groote voorraden artikelen, die als grondstoffen of regelrecht als consumptie-artikel aan het geregelde verkeer onttrokken zijn en dit alleen maar om de prijzen zoo mogelijk op te houden. Men ziet intusschen (het zij terloops gezegd), dat hier toch niet in de eerste plaats het streven voorzat om de wereld op te schrikken met verschrikkelijke prijsschommelingen. Meestal was het streven slechts, de prijzen op zulk een hoogte te laten staan, dat men een matige bedrijfs-winst nog zou kunnen verkrijgen. Hiermede is dus een nieuwe tegenspraak gegeven van de boven geciteerde bewering.

Bovendien, wie hier een bezwaar ontwikkelen mocht, speciaal tegen de groot-machten in de productie of in den tusschenhandel, kijkt eens rond in eigen omgeving en hij zal constateeren, dat ook op eigen bodem die vernietiging van voor de consumptie geschikte goederen wordt toegepast, soms omdat er niemand zich aanmeldt om zelfs gratis die goederen te ontvangen, doch dikwijls ook met het vooropgezette doel den handel niet verder te desorganiseeren. Hier op onzen bodem zijn het dan niet de groot-machten en dergelijke; onder ons geschiedt het wel door boeren, welke dicht genoeg bij de groote steden wonen om desnoods zelf hun artikelen aan den man te brengen.

Doch men heeft vastgesteld, dat de groot-machten in productie of handel op nog andere wijze trachten de prijzen te regelen. En dit wel door een beperking van de productie. Hier is dus iets anders dan een vernietiging van wat reeds geproduceerd werd. Bij een beperking gaat het om een vooropgezet plan om de productie van een zeker artikel niet hooger op te voeren dan tot een wel overwogen hoeveelheid en dit te bereiken door te werken naar een zoo nauwkeurig mogelijk uitgewerkt schema.

Men heeft in het verband van deze dingen niet onaardig gesproken van een economisch malthusianisme. De evenbedoelde productie-beperking is niet anders dan redelijk te noemen. Het zou onredelijk zijn de productie te vergrooten, wanneer men weet, dat de consumptie die vergrootte productie niet kan verwerken. Hier kan een samenwerking zijn van producent en handelaar, oftewel speculant, die niet anders dan in zichzelf juist genoemd

mag worden en die, waar zij ook streven naar een reguleering van de prijzen, weerspreken de boven geciteerde bewering, dat de speculant niets liever zou zien dan een niet-stabiele markt.

Niettemin blijft ondanks alle voorzorgen de speculatie altijd een hoogst onzeker bedrijf. Wij willen, zooals in de inleiding gezegd, niet al te veel naar de verschijnselen van de tegenwoordige crisis kijken en daarom slechts terloops wijzen op de storende invloeden, welke een politiek als die van het tegenwoordige Rusland uitoefent. Maar: „dumping“-praktijken zijn immer mogelijk. Er blijven in het geheel van het speculatiedrnfactoren te over, die zelfs bij de grootste voorzichtigheid de moeilijkheden constant maken.

Neemt men als voorbeeld het doen en laten van eigenaren van ertsmijnen, die producent en handelaar tegelijk kunnen zijn en hiermede dan het speculatiedrnfactoren in het geheel van hun onderneming. Dikwijls zullen zulke mijn-directies z.g. „voor-verkoop“ sluiten, welke de afzet van de productie van vele nog komende maanden verzekeren. Men heeft dan echter nog slechts twee dingen verzekerd, t.w. den verkoop en „n“ opbrengst van het product. Daar tusschen in liggen dan de productie-risico's, die wij hier nu maar willen uitschakelen. Een andere risico is gelegen in de kosten van vervoer. De voorzichtige mijn-directie zal trachten hiervoor z.g. chartercontracten af te sluiten, zoodat ook de scheepsgelegenheid en de prijs daarvan vooraf haar zijn verzekerd. Doch dan blijft nog over de vraag, hoe de wisselkoersen zich zullen houden. Indien men verkocht heeft in de valuta van den in het buitenland gevestigden verkoper, dan zal een rizing of daling van de wisselkoersen van grooten invloed zijn op de definitieve opbrengst. Dit enkele voorbeeld illustreert de beteekenis van een goed georganiseerd internationaal bankwezen.

Ten slotte is op te merken, dat tot de rij van speculanten toch eigenlijk ook gerekend moeten worden onze winkeliers. Ook zij nemen deel aan het werk van de tijds-overbrugging. Ook zij doen immers niets anders dan min of meer in het groot inkoopwen wat in kleine kwantiteiten voor de uiteindelijke consumptie zal worden afgeleverd.

(Wordt vervolgd.)

's Gr.

A. S.

## POPULAIR-WETEN- SCHAPPELIJKE SCHESEN

### Het Chillasme en het Oude Testament.

XXIX.

#### Ezechiël 34: Herder en schapen.

Na de inscherping van des profeten verantwoordelijkheid, waarmee hoofdstuk 33 begint, volgt in datzelfde hoofdstuk, in terugslag op Ezech. 24:25—27 de mededeeling van de aankomst van den bode, die het bericht bracht van Jeruzalem's val. Daarmee wordt den profeet weer de mond geopend; nadat eenigen tijd zijn profetisch roepen gewogen heeft, kan hij thans zijn nieuwe taak beginnen. Alvorens echter de heilsprofetie een aanvang neemt, krijgen we nog een tweetal woorden van ander karakter te hooren. Het eerste is een veroordeeling van de houding dergene die in het land Israëls, ook na de tweede wegvoering (van 586 voor Chr.), nog zijn achtergebleven. Blijkbaar moeten wij het ons zóó voorstellen, dat de bode, die ongeveer een half jaar na de inname van Jeruzalem te Tel-Abib aankwam, die houding geteekend had. Daarover moet de profeet Gods afkeuring doen hooren. Zoo is zijn allereerste woord ook in de tweede periode van zijn optreden nog een bestraffing (Ezech. 33:23—29). En het tweede is een teekening van de houding van des profeten medeballingen: nu vooral, in zijn tweede periode, willen ze gaarne naar hem hooren; ze loopen te hoop bij zijn woning, en hij is het onderwerp van aller gesprekken; maar het is de rechte belangstelling niet: ze hooren zijn woorden gaarne, zooals men gaarne een mooi lied of goede muziek hoort, maar ze doen er niet naar; ook de heilsprofetie is niet maar bestemd om het oor te streelen, doch beoogt een geloovig aanvaarden in waarachtige boetvaardigheid over de vroegere zonde, en daarvan wordt helaas bij Ezechiël's hoorders niets bemerkt. Maar toch — éénmaal zal men weten, dat het door hem gesproken woord een profetisch woord, een woord van God, is geweest: want éénmaal zal het komen, zal het in vervulling gaan, en dan zal het duidelijk wezen dat het waarlijk een Goddelijk boodschap was, die Ezechiël bracht (Ezech. 33:30—33).

Eerst met hoofdstuk 34 neemt dan de eigenlijke heilsprofetie een aanvang. Dit is een prediking, welke zich richt tegen de herders van Israël. Met die uitdrukking worden hier, evenals dat herhaaldelijk bij den profeet Jeremia het geval is,

Israëls wereldlijke leidslieden, de burgerlijke magistratspersonen bedoeld. In de allereerste plaats zijn daaronder dan natuurlijk de koningen, verder de hooge staatsambtenaren, en in het algemeen alle overheidspersonen te verstaan.

Als er van „herders“ gesproken wordt, hebben wij vanzelf met een beeld te doen. En nu is het eigenaardige bij Ezechiël, dat het beeld zoo volgehouden wordt. Dit hangt geheel samen met zijn persoonlijke stijl; Ezechiël gebruikt bijzonder gaarne breed uitgewerkte beelden en bedient zich ook meermalen van allegorieën. Zoo wordt hier dan uitgeweid over Israël als de „schapen“, en de handelingen van de overheidspersonen worden beschreven als handelingen van „herders“. Het waren „herders die zichzelf weidden“, d.w.z. hun eigen voordeel zochten; die daarom de schapen „slachten“, en zich met de wol daarvan kleedden, doch er niet aan dachten voor de schapen te zorgen, de zieke beesten te genezen of de verdwaalde weer op te zoeken. En nu zijn de schapen verstrooid, en een prooi van roofgedierte — maar de Heere zal naar hen omzien, die booze herders zet Hij af, en Hij zelf zal als de goede Herder die schapen weer bijeenbrengen en weer weiden op de bergen Israëls, en Hij zal aan hen de zorg wijden die de booze herders nagelaten hebben aan hen te betoonen. Maar dan zal Hij ook onderscheid maken: het verlorene zal Hij zoeken en het gebroekene verbinden, maar het vette en sterke verdolgen. Hij zal zijn schapen weiden met oordeel (vs. 16). Ongetwijfeld is daarvan de zin, dat Hij de armen en geringen in bescherming neemt tegen de rijken en aanzienlijken onder het volk, die, zooals we ook uit andere profeten weten, zich aan afpersing en onderdrukking schuldig maakten. Hier wordt dat booze optreden van de grootten onder het volk alweer in het beeld geteekend (vs. 18—22): zij vreten voor de zwakkere schapen het malsche gras weg en vertreden de rest, ze drinken het heldere water, waarin het zand of de modder bezonken is, en gaan er daarna in loopen om het troebel en voor de andere schapen ongenietbaar te maken; zij dringen de zwakke schapen op zij en stooten ze met de hoorns. Dat dit ziet op den terugkeer uit de ballingschap en op de zorgen die God dan aan zijn volk zal wijden, is vooral duidelijk uit vs. 13, waar door de overigen op zichzelf al wel duidelijke beeldspraak heen de verklaring gegeven wordt: „en Ik zal ze uitvoeren van de volken, en zal ze vergaderen uit de landen en brengen ze in hun land“. Het zal, na wat we daarover meermalen hebben opgemerkt, niet noodig zijn nog eens te bewijzen, dat het meervoud „volken“ en „landen“ geen aanleiding geeft om aan een andere terugvoering te

denken dan die uit de Assyrisch-Babylonische ballingschap.

Wat echter wel onze bijzondere aandacht vraagt is, dat in vs. 23 en 24 nu op eenmaal gesproken wordt van den „eenigen Herder“ dien de Heere over zijn volk verwekken zal, te weten zijn „knecht David“. Er kan moeilijk eenige twijfel over bestaan, dat hier bedoeld wordt de Messias, onze Heere Jezus Christus. De uitdrukking „mijn knecht David“ doet ons denken aan Jer. 30:9 „David, hun koning“, en ook daar moet, gelijk we gezien hebben, de Messias in worden gezien.

Nu rijst vanzelf de vraag: welk verband er gelegd moet worden tusschen de belofte van terugkeer uit de ballingschap en de aankondiging van den Messias? Moet het „en“ waarmee vs. 23 begint, zóó worden verstaan, dat de gebeurtenissen, over welke vs. 1—22 spreken, gelijktijdig met de verschijning van den Messias zijn te denken? Zeker niet. Zoals we reeds meermalen gelegenheid hadden in het licht te stellen, beduidt een dergelijke saamverbinding nog in het minst niet, dat aan gelijktijdige gebeurtenissen te denken is. Mogen we onze lezers vooral nog eens wijzen op onze behandeling van Jer. 30:5—11, waaruit duidelijk blijkt dat terugkeer uit de Babylonische ballingschap en de komst van den Messias in één adem kunnen worden genoemd; de woorden laten daar geen twijfel over, want in vs. 10, dat nog weer na de aankondiging van den Messias komt, wordt het tijdstip van den bedoelden terugkeer zoo nauwkeurig aangegeven, dat ieder zien kan dat de terugkeer uit Babel bedoeld moet zijn (men zie Schets nr XX, in het nr van 29 Mei 1931). De profetie plaatst in tijd soms ver uiteenliggende gebeurtenissen onmiddellijk nevens elkander. Dan zien wij daar het tijdsverschil niet, maar daarom is het er toch wel. In deze profetie van Ezechiël van de schapen en de herders is er ook een zeer begrijpelijk zakelijk verband tusschen beide. Het is hier een soortgelijk verband als in Jer. 23:1—8, tusschen de booze herders en „de Rechtvaardige Spruit“ — in tegenstelling met de zondige wereldsche leidslieden, treedt de figuur op van Hem, die waarlijk de goede Herder is, die zelfs zijn leven stelt voor zijn schapen.

Een andere vraag die zich voordoet, is deze. Hoe staat het nu met de overige verzen van hoofdstuk 34? In welk verband staan deze verzen met het voorafgaande? Behooren ze bij de aankondiging van den Messias? of sluiten ze zich aan bij de belofte van terugkeer uit de Babylonische ballingschap, zoodat we hier een volkomen analoog geval zouden krijgen aan Jer. 30:5—11, dat de aankondiging van den Messias staat midden in

in  
vestige  
de 19e  
ander  
poniste  
zijn st  
groot  
Italia  
wete  
Itali  
wil m  
wiskur  
in zor  
Ond  
neemt  
zijdigh  
eerste  
ponist  
Gardar  
groot  
lotti,  
organiz  
muziek  
aan h  
later d  
en org  
Milaan  
compos  
De  
Engela  
gelegen  
compos  
concer  
aantal  
kest va  
keer in  
en ver  
gaven,  
van de  
dien v  
meeste  
begeer  
Bossi  
kende

een b  
balling

Er z  
van on  
dering  
den M  
wildes  
uif de  
er toe  
Godso  
in den  
terugke  
na nog  
zij al  
oord  
In de  
aankom  
ballings  
komst  
land z  
te leze  
waars  
voud  
sprake  
konden  
het nu  
na de  
verstro  
Israëlie  
ondenk  
uit een  
kondige  
oordeel  
zien z  
dat di  
maakt

Later  
25—31  
een „v  
heil“ d  
dit bet  
ieder g  
volk an  
heirijk  
uit het  
wonen  
Hoe is  
is sprak  
de sch  
staat d  
en ond  
lijk de  
kelijk k  
hier oc  
wordt  
„en zij